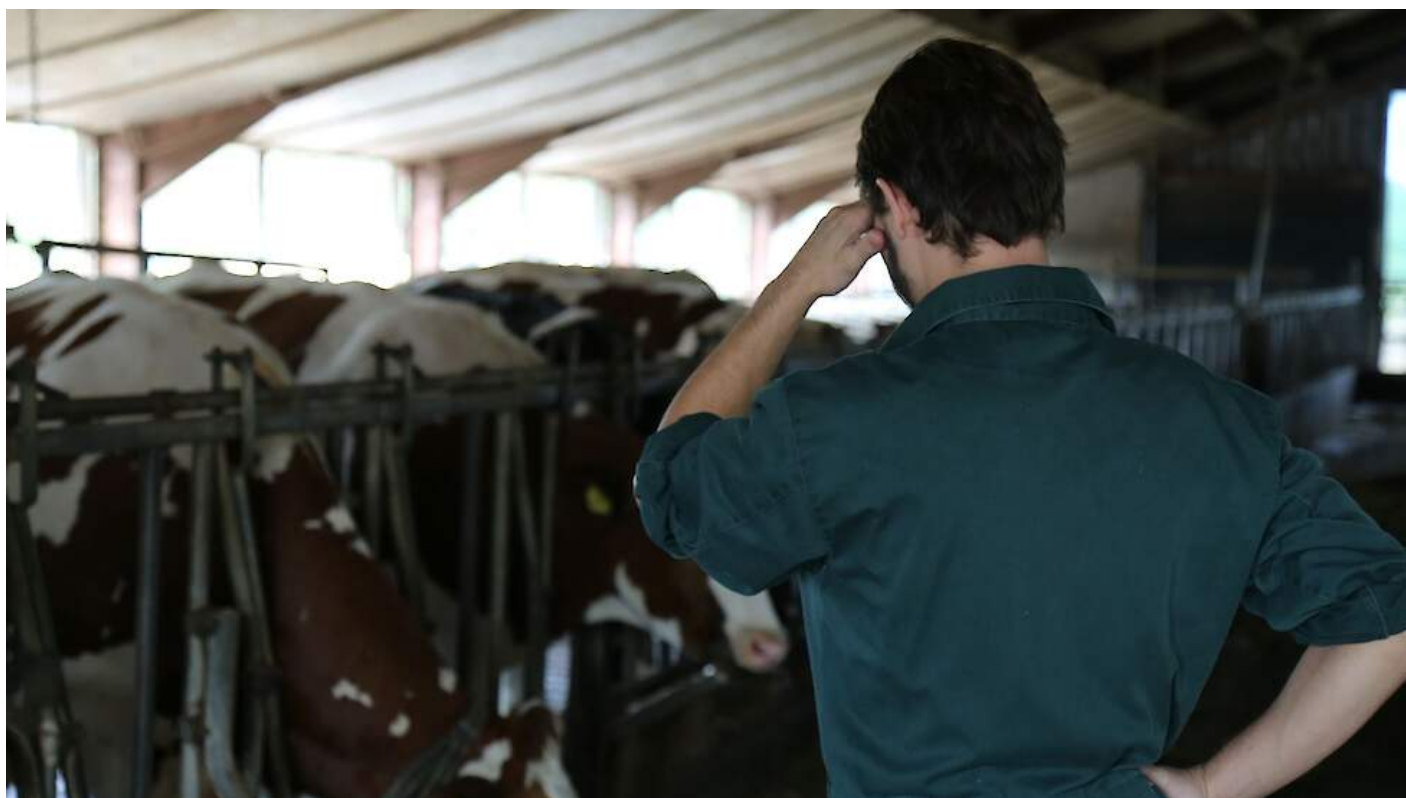


[Sterke Erven Monitor](#) [Economie](#) [Maatschappij](#) Boeren ervaren druk op gezinsleven door veranderde regelgeving: 'Het gaat nergens anders meer over'

Boeren ervaren druk op gezinsleven door veranderde regelgeving: 'Het gaat nergens anders meer over'

30 januari 2024 's-Heerenberg Maatschappij



Een meerderheid van de Nederlandse boeren ervaart enorme druk op het gezinsleven door de huidige politieke agenda. Boeren maken zich grote zorgen over onder meer wet- en regelgeving, zoals de afbouw van de Europese vrijstelling voor het uitrijden van extra mest (derogatie). Deze inzichten zijn een resultaat van de Sterke Erven Monitor van Agrio, die in samenwerking met Hammer market intelligence is uitgevoerd.

Ruim de helft van de ondervraagden geeft aan druk op het gezinsleven te ervaren (55 procent). Oudere boeren (56 procent) ervaren vaker deze druk dan jonge boeren (47 procent). Melkveehouders ervaren het vaakst deze druk (58 procent), pluimveehouders het minst (42 procent).

Mestafzet

De Kaderrichtlijn Water, waar de afbouw van derogatie mee samenhangt, is het grootste pijnpunt. Liefst 73 procent van de boeren maakt zich daar zorgen over. In de Sterke Erven Monitor gaf melkveehouder Erik Luiten uit Aalten (GD) aan flinke druk op het gezinsleven te ervaren door de huidige politieke agenda. „Het is een gevolg van het afschaffen van derogatie”, stelt hij onomwonden. „We rijden op dit moment met zijn allen op een betonnen muur af in de melkveehouderij als het aankomt op mestafzet, waardoor het nergens anders meer over gaat aan de keukentafel.”

En dus merkte hij bij zichzelf én bij zijn omgeving een neerslachtig gevoel van een niet te winnen strijd. „Ik zie altijd oplossingen, maar tijdens de kerstdagen had ik voor het eerst het gevoel dat een oplossing nu niet te bedenken is. We hebben het dan samen niet meer over een koe die goed presteert, over het uitkiezen van een topstier voor het opfokken of het bouwplan. Het gaat eigenlijk alleen nog maar over mest. Dat zorgt voor minder werkplezier en straalt af op de rest van het gezin.”

Geen oplossing

Luiten, bekend als voorzitter bij de vereniging van boerenactiegroep Agractie, zit wat dichterbij het vuur dan andere melkveehouders. „Als ik praat met bestuurders is er wel begrip, maar concrete oplossingen blijven uit.”

Volgens Luiten laat deze problematiek, die dus samenhangt met veranderde regelgeving, zich harder gelden in de melkveehouderij. In de varkenshouderij en pluimveehouderij zijn de mestkosten doorberekend in de kostprijs. „In de melkveehouderij kan de melkprijs de kosten voor de mestafzet niet bijbenen. Daardoor staan de marges flink onder druk. Ook dat vertaalt zich weer naar het privéleven. Een uitstapje zoals een etentje of vakantie laat zich sneller voelen in de portemonnee.”

Stikstofbeleid

Naast de problemen rond mestafzet blijft het stikstofbeleid ook een grote zorg onder boeren, al neemt die wel licht af. Vorig jaar gaf 78 procent van de boeren aan het stikstofbeleid als een zorg te beschouwen. Nu is dat 67 procent.

Boeren geven in de Sterke Erven Monitor ook aan dat er grote zorgen bestaan over de Wet natuurbescherming (64 procent). Een meerderheid van de boeren (56 procent) is ook bezorgd over de Wet ammoniak en veehouderij. Daarmee staat nu dus vast dat het overheidsbeleid een flinke wissel trekt op het boerenbestaan. Emigreren is echter slechts voor een enkeling een serieuze optie (14 procent). Ook het bedrijf binnen Nederland verplaatsen is een ‘no go’: slechts 4 procent van de boeren ziet daar een kans in. Een klein percentage (18 procent) ziet kansen in extensiveren. Besparen op voerkosten (59 procent) en energiekosten (51 procent) worden wel als reële opties gezien.

Tekst gaat verder onder de foto



Erik Luiten op archiefbeeld. Beeld: Ellen Meinen

24 uur

Stervleeskuikenhouder Erwin Nijssen uit Grashoek (LB) zit soms met zijn handen in het haar nadat er weer een controleur is langs geweest. „Ik had er laatst drie in één week en ze doen allemaal hetzelfde”, steekt hij zijn frustratie niet onder stoelen of banken. „Dan loop ik hier naar binnen en loop ik leeg. Er is geen besef dat een gezinsbedrijf 24 uur per dag en 7 dagen in de week doorgaat, andere mensen leggen het werk gewoon neer.”

Bij transport een klein uitstekend vleugeltje? 1.500 euro boete. Een komma verkeerd op een formulier? 5.000 euro boete. Nijssen somt het op alsof het de normaalste zaak van de wereld is, maar het zit hem dwars. „We produceren een eerste levensbehoefte, bij de Jumbo wordt de kip gestolen omdat het veel te duur is. Daar is bij de mensen waarmee wij te maken krijgen, weinig weet van. Die moeten gewoon bepaalde doelstellingen halen. Er is weinig begrip voor onze situatie. Van zoveel domheid kunnen wij niet winnen.”

Optelsom

Volgens Paulien Hogenkamp, directeur van Hogenkamp Agrarische Coaching, liggen de problemen van boeren dieper dan een slecht jaar qua rendement. Het is meer een optelsom vanwege een onzekere toekomst. „Dat de overheid het anders wil, is wel duidelijk. Anders is alleen een rekbaar begrip. Kiest een boer voor het schip met geld dat langs komt varen?”, doelt ze op uitkoopregelingen vanuit de overheid om stikstofuitstoot terug te dringen. „En is de partner of bedrijfsopvolger het daar dan wel mee eens?”

Over dat soort grote bedrijfskeuzes (een uitkoopregeling is slechts een voorbeeld) vanwege wet- en regelgeving communiceren is volgens Hogenkamp voor veel boeren lastig. „Samenwerking is er vaak wel, maar dat gaat over wie er gaat melken en wie de kinderen naar school brengt. Tot een diepere laag komen binnen een gezin zonder te gaan verwijten naar elkaar, is lastiger. Juist omdat boerengezinnen elkaar zo goed kennen. En dan gaat de angst regeren. De grootste vijand van angst, zijn juist woorden.”

Verantwoording onderzoek

Agrio steekt via de Sterke Erven Monitor jaarlijks de peilstok in de landbouwsector, om te weten wat er speelt onder boeren. Het onderzoek werd in december 2023 ingevuld door 1.362 Nederlandse boeren. Daarvan is 50 procent actief in de melkveehouderij en 34 procent in de akkerbouw. Het onderzoek is digitaal toegestuurd.

Over Agrio

Mediabedrijf Agrio is de grootste uitgever binnen de Nederlandse landbouw en ziet voor zichzelf een rol weggelegd om agrarische ondernemers te inspireren en kennis aan te reiken. Daarmee kunnen de ondernemers hun bedrijven door ontwikkelen, zodat ze overdraagbaar zijn naar een volgende generatie.

Over Hammer

Hammer is een Nederlands bureau gespecialiseerd in market intelligence, en is actief op het snijvlak van marktonderzoek en data science. Vanuit Arnhem ondersteunt Hammer een breed scala aan nationale en internationale klanten, met op maat en data-gedreven marktonderzoek.

Tekst: Guus Daamen

Beeld: Ellen Meinen